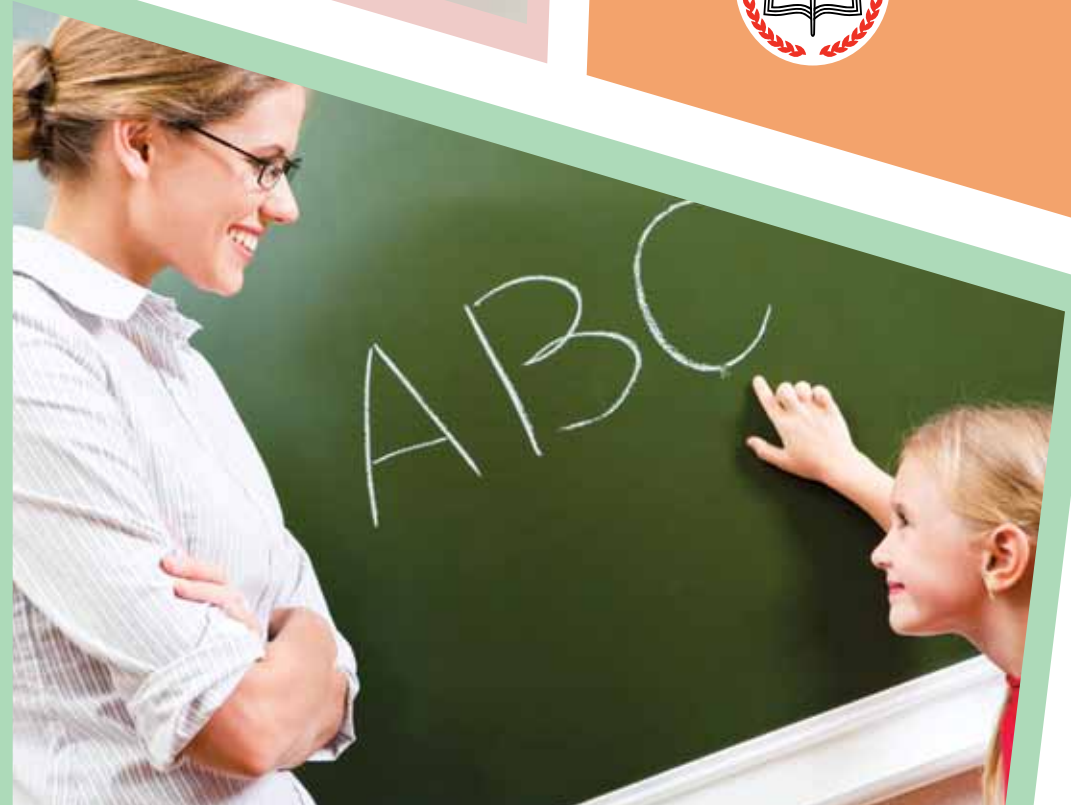

İLKOKUL BİRİNCİ SINIF OKULA UYUM PROGRAMI VELİ EL KİTABI

unicef

2016

GİRİŞ	4
Değerli Veliler	5
İlkokula Başlarken	6
Çocuğumuzu Tanıyalım	7
Genel Gelişimsel Özellikler.....	8
Öz Bakım Becerileri ve Motor Gelişim	8
Bilişsel Gelişim	9
Dil Gelişimi	10
Sosyal ve Duygusal Gelişim	11
Sevgili Veliler	12
Okula Hazırlık Yaparken	14
Çocuğun Okula Alışma Sürecini Güçleştiren Durumlar	16
Okula Uyum Sürecinde Aşağıdaki İfadeleri Kullanmaktan Kaçınınız!	17
Okula Uyum Sürecinde Yaşanan Sorunlarla Nasıl Başa Çıkabilirim?	18
1. Çocuğum Okula Gitmek İstemiyor!	19
2. Eyvah! Çocuğum Okuyamıyor!	20
3. Benim Çocuğum Neden Diğerleri Gibi Değil?	21
4. Çocuğumdan Neler Bekliyorum? Ailelere Bazı Öneriler.....	22
5. Okulla Nasıl İletişim Kuracağım?	23
Peki, Ben Çocuğuma Nasıl Destek Olacağım?.....	24
Kaynaklar.....	26

GİRİŞ

İlkokul, anasınıfından farklı bir yerdir ve birinci sınıfa başlayan çocuklar yeni bir ortamın yeni beklentileri ile karşı karşıya kalırlar.

Çocukların okula uyum sağlayabilme düzeyleri, genellikle, takvim yaşı baz alınarak değerlendirilmekte ve diğer etkenler zaman zaman göz ardı edilebilmektedir. Ancak çocuğun ne zaman okula başlayacağı kararı verilirken; çeşitli duygusal ve davranışsal göstergeler göz önünde bulundurulmalıdır; çocuğun fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişim düzeyi okula uyum sağlama düzeyi hakkında fikir verebilmektedir. Hem bu yeni ortamın talepleri hem de çocuktan beklenen davranışların değişimi, okulda geçirilecek sürenin değişmesi gibi yaşantılar ilkokulun farklı bir yapı olduğunu çocuklara hatırlatmaktadır. Bu yeni yaşantılar, her çocuk tarafından aynı şekilde deneyimlenememektedir. **Gelişimsel ve sosyal açıdan farklı geçmişlere sahip çocukların ilkokula başlama sürecini farklı şekillerde atlatmaları kaçınılmazdır;** bunun bir sonucu olarak, bu geçiş süreci birtakım problemleri de beraberinde getirmektedir. Bu kitapta, ilkokula geçiş sürecinde karşılaşılabilecek muhtemel problemler, bu problemlere yönelik etkili ve pratik çözüm önerileri, okula uyum sürecinde ailenin sergilediği olumlu ve olumsuz tutumlar ile çocukların okula uyum sürecini kolaylaştırmak amacıyla kullanılacak etkinlik örneklerine yer verilmiştir. Ayrıca çocuğunuzun okulu hakkında tanıtıcı bilgileri de içermektedir.

Değerli Veliler,

Eğitim kademelerinin bütün evrelerinde, özellikle de okul yıllarının başlangıcında; ailenin çocuğun başarısı üzerinde önemli bir etkisi olduğu bilinmektedir. Eğitim sürecinin kalitesini arttırmak, çocuğun sağlıklı bir şekilde gelişim göstermesine imkân sağlamak ve eğitim öğretim faaliyetlerinin tümünde aktif olarak bulunmak velilerin birincil görevlerindedir. **Çocuğunuzun eğitimi okul ve sizler arasında paylaşılan önemli bir sorumluluktur.** Veli olarak sizler; çocuğunuzun eğitimine ne kadar erken katılırsanız çocuğunuzun kazanımları da o oranda artacaktır. Velinin çocuğun eğitime katılımı okul ve ev arasındaki devamlılığı sağlayarak kazanılan bilgi ve becerilerin pekiştirilmesinde ve eğitimde sürekliliğin sağlanması sonucunda başarının artmasında önemli bir etkidir. Her veli, çocuğunun potansiyelini ortaya koyması, kullanması ve kendini gerçekleştirme için uygun ortam ve koşulları hazırlama, çocuğunu teşvik etme, başarısını destekleme için potansiyel bir güce sahiptir. Veli, eğitimin her kademesinde önemli olup, ilkokula geçiş aşamasında velinin üzerine düşen sorumluluklar daha da artmaktadır.

Evde ve okulda çocuklarına sosyal, duygusal ve akademik destek sunan velilerin çocuklarının okula başarılı bir geçiş sağladığı görülmektedir. **Çocuğun okula uyumuyla ilgili bazı sorunlar ortaya çıkabilmekte; ancak, çocuğuna destek olan ve okul ile iş birliği içerisinde bulunan veliler bu sorunlarla daha kolay baş edebilmektedir.** Yaşanabilecek bu sorunlar sürecin doğal bir parçasıdır. Bu noktada, sizlerin endişelerinizle başa çıkmanız ve bunu çocuğunuza hissettirmemeniz büyük önem taşımaktadır.

İlkokula Başlarken

Sizler çocuğunuzun okula başlamasının gururu içindesiniz. Uzun yıllar sürecektir eğitim öğretim hayatının başlangıcı olan ilkokul birinci sınıf siz ve çocuğunuz için farklı yaşantıları içermektedir. Anasınıfı, kreş ya da ev yaşantısından farklı olarak çocuğunuz ders saatleri ile karşılaşacak, gelişim ve öğrenmesini güçlendirecek çalışmalar yapacaktır. Zil ile derse girmek ve çıkmak ona zor gelebilir. Onu, okula başlamadan önce bu duruma hazırlamak gerekecektir. Ayrıca çalışma sayfaları da yeni karşılaşacağı bir durum olacaktır. Çalışma sayfalarını eğlenceli hâle getirerek okulu sevdirmek için size de sorumluluk düşmektedir. Çocuğunuzu anasınıfına giderken, sınıfta oyun oynadıkları için ilkokulu da oyun oynanacak yer olarak algılayıp hayal kırıklığı yaşamaması için ona ilkokulun nasıl bir yer olduğu, ders yapmanın, öğretmenin sözünü kesmeden söz almanın ne anlama geldiği anlatılmalıdır. Ayrıca okula giderken giyeceği üniforma da okul öncesi eğitiminden farklı olabilir. Bu durumda, her gün herkesin benzer kıyafetler giyerek okula gideceği ile ilgili bilgiler vermek çocuğunuzun kendisini iyi hissetmesine yardımcı olacaktır.

Bunlara ek olarak, çocuğunuzun okula uyum sağlayabilmesi için çeşitli duygusal ve davranışsal göstergeler de göz önünde bulundurulmalıdır; çocuğun fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişim düzeyi okula uyum sağlamada göz ardı edilmemelidir.

İlerleyen bölümlerde çocuğunuzu ilkokula hazırlamakta size yardımcı olabilecek bilgilere yer verilmiştir.

Yukarıda belirtilen bilgiler ışığında çocuğunuzu ilkokula hazırlamak, onun uyum sağlamasını kolaylaştıracak, okulu sevmesi ve başarılı olmasına yardımcı olacaktır.

Çocuğumuzu Tanıyalım

Bu bölümde, birinci sınıfa başlayacak olan çocuğunuzun temel gelişimsel özellikleri ile ilgili birtakım bilgiler bulacaksınız. Bu bilgiler, ilkokula başlayacak olan çocukların genel gelişimsel özelliklerini yansıtmaktadır. **Her çocuğun gelişiminin birbirinden farklı olduğunu unutmayınız. Ancak, okula başlarken çocuğunuzun her bir gelişim alanına özgü temel göstergelerin ne kadarını sergilediğini değerlendirmeniz, onun gelişiminde eksik kalan yanları öğrenmeniz açısından da önemlidir.** Bu nedenle aşağıda bu yaş grubuna ait özelliklere yer verilmiştir. Bu gelişim özelliklerini çocuğunuzun düşünerek dikkatle okuyunuz. Lütfen çocuğunuzun değerlendirirken onun değerli ve eşsiz olduğunu unutmayınız.

Genel Gelişimsel Özellikler

Öz Bakım Becerileri ve Motor Gelişim

Temel Gösterge

Bağımsız hareket etmesini ve ihtiyaçlarını karşılamasını sağlayacak becerileri gösterir.

- ✦ Yürürken ve hareket ederken dengelidir, beden koordinasyonunu sağlar.
- ✦ Kalemi doğru tutarak kontrolünü sağlar.
- ✦ İnsan resmini eksiksiz çizer.
- ✦ Bazı şekilleri ve harfleri kopyalar.
- ✦ Makasla bir şekli kesip çıkarır.
- ✦ Düğme ilikler, fermuarı kapatır.
- ✦ Bağımsız giyinir.
- ✦ Bağımsız olarak tuvalete gider ve temizliğini yapar.
- ✦ Yemeklerini kendi başına dökmeden yer.

Bilişsel Gelişim

Temel Gösterge

Öğrenmeye karşı olumlu bir tutum içindedir ve bunun gereklerini yerine getirir.

- ✦ İstenen sayıdaki nesneyi verir.
- ✦ Basit toplama ve çıkarma işlemleri yapar.
- ✦ Bir resimde gördüğü en az dört nesneyi hatırlar.
- ✦ Basit geometrik şekilleri kopyalar.
- ✦ Zıt ve benzer kavramları doğru ve yerinde kullanır.
- ✦ Dün/bugün/yarın kavramlarını doğru ve yerinde kullanır.
- ✦ Bir hikâyeyi başından sonuna kadar dinler ve ilgili soruları cevaplar.
- ✦ Sırası karışık resimleri bir hikâye oluşturacak şekilde sıraya koyar.
- ✦ Olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurar.
- ✦ Çevresinde gördükleri ile ilgili sorular sorar ve fikir yürütür.

Dil Gelişimi

Temel Gösterge

Dinledikleri/izlediklerinin anlamını kavrar ve bunları çeşitli yollarla ifade eder.

- ★ Duygu ve düşüncelerini anlaşılır ve akıcı bir biçimde aktarır.
- ★ Bir olayı ya da durumu baştan sona anlatır.
- ★ Sohbeti başlatır, sürdürür ve sonlandırır.
- ★ Yönergeleri takip eder ve yerine getirir.
- ★ Dinledikleri ve izledikleri ile ilgili soru sorar, soruları yanıtlar.
- ★ Çevresinde gördüğü görsel ve yazılı materyali inceler, açıklar.

Sosyal ve Duygusal Gelişim

Temel Gösterge

Diğer bireyler ile etkileşim içindeyken sıklıkla olumlu sosyal davranışlar gösterir.

- ★ Anne ve babadan ayrı kalmakta sorun yaşamaz.
- ★ Okula gelirken istekli ve mutludur.
- ★ Arkadaşları ile yaşadığı sorunla baş eder.
- ★ Başkalarının duygularına duyarlıdır.
- ★ Arkadaşları ile olumlu ilişkiler kurar ve sürdürür.
- ★ Aldığı sorumluluğu yetişkin yönlendirmesi olmadan yerine getirir.
- ★ Tehlikeleri fark eder ve kendini korur.
- ★ Olumsuz duygularını başkalarına zarar vermeden ifade eder.
- ★ Konuşmak için sırasını bekler.
- ★ Kuralların önemini bilir ve uyum sağlar.

Bu gelişim alanı da, diğer gelişim alanları gibi çocuğunuzun okula hazır olduğunun bir göstergesi ve aynı zamanda çocuğunuzun okulda göstereceği başarının da anahtarıdır.

Çocuğunuzun yukarıda belirttiğimiz gelişim alanları açısından değerlendirebilir ve hangi alanda eksikliği varsa okul açılıncaya kadar ve okula devam ederken de süreç içerisinde geliştirmek için çeşitli çalışmalar yaparak bu becerileri destekleyebilirsiniz.

Eğer çocuğunuzun yukarıda yer alan genel gelişimsel özelliklerinden herhangi birini göstermede sorun yaşadığını düşünüyorsanız, sorun yaşadığı özellikleri belirleyerek sınıf öğretmeni ve okul rehber öğretmeni ile paylaşınız.

Sevgili Veliler,

Yanda size bir liste sunmaktayız. Bu listede yer alan her maddeye çocuğunuzu düşünerek; “Evet” veya “Hayır” diyerek cevap veriniz. Çocuğunuz, aşağıda belirtilen becerilerin çoğunu yapabiliyorsa okula başlama yaşı gelmiş demektir. Çocuğunuz yukarıda sayılan becerilerin hangilerini yapamıyorsa o beceriler üzerinde çalışarak geliştirmeye çalışınız. Okula başladığında çocuğunuzun öğretmeni ile bu konuda konuşun ve iş birliği içinde çocuğunuzun gelişimini destekleyiniz.

Eğer çocuğunuzun bu becerileri sergilemekte sorun yaşadığını düşünüyorsanız, sorun yaşadığı becerileri okul başlamadan önce kazanması için basit etkinliklerle destek olabilirsiniz.

1. Kıyafet ve ayakkabılarını yardımsız giyebiliyor mu?
2. Kendi başına tuvalete gidip gelebiliyor mu?
3. Kendi başına yemek yiyebiliyor mu?
4. Kişisel eşyalarına sahip çıkabiliyor mu?
5. Kalemı doğru kullanabiliyor mu?
6. Adını, adresini, telefonunu söyleyebiliyor mu?
7. Yemek, oyun, uyku saati gibi günlük rutinleri takip edebiliyor mu?
8. Basit kurallara ve yönlendirmelere uyabiliyor mu?
9. Kısa süreler boyunca kendi başına, bağımsız olarak çalışabiliyor mu?
10. Başka çocuklar veya yetişkinlerle konuşma başlatıp sürdürebiliyor mu?
11. Kitap okuduğunuzda sizi dinliyor ya da okuduklarınızla ilgileniyor mu?
12. Sizden ayrılırken problem yaşıyor mu?
13. Başka çocuklarla oyun oynayabiliyor mu?
14. Duygularını sözel olarak ifade edebiliyor mu?
15. Başka çocukların duygularını anlayabiliyor mu?
16. Başka çocukların duygularına uygun tepki verebiliyor mu?
17. Arkadaşlarıyla sorun yaşadığında sizden ve diğer yetişkinlerden yardım isteyebiliyor mu?
18. Gerekli durumlarda yetişkinlerden izin almayı biliyor mu?
19. Sırasını bekleyebiliyor mu?
20. Paylaşmayı biliyor mu?

Okula Hazırlık Yaparken

Bu bölümde çocuğunuz okula başlamadan önce bilmeniz gereken pratik bilgiler ve çocuğunuzun ihtiyaç duyduğu gelişim alanlarını desteklemeniz için basit uygulama önerileri yer almaktadır.

“Çocuğumuzu Tanıyalım Bölümü”nde verilmiş olan Temel Gelişim Alanlarına göre, çocuğunuz hakkında genel bir bilgiye sahip olunuz. Daha sonra eksik olduğunu ve desteklenmesi gerektiğini düşündüğünüz gelişim özelliklerine ait önerileri kullanarak verilen etkinlik örneklerini çocuğunuzla birlikte eğlenerek uygulayınız.

Öncelikle çocuğunuz okula başlamadan önce görme ve işitme sorunu olup olmadığını kontrol ettiriniz. Bu sorunlar çocuğunuzun okul başarısızlığının nedenlerinden biri olabilmektedir. O yüzden erken teşhis ve tedavi son derece önemlidir.

Çocuğunuzun devam eden bir hastalığı varsa ve düzenli kullandığı bir ilaç varsa bu durumu öğretmeni ile paylaşınız.

Çocuğunuzun can güvenliği açısından okul ve ev arasındaki ulaşım hakkında ona bilgi veriniz. Yürüyerek gidecekse okul açılmadan önce yürüme alıştırmaları yapınız. Servis ile gidecekse, birlikte servis durağına yürüyünüz. Yoldaki işaretleri, trafik işaretlerini, yaya geçitlerini ve uyarı durumlarını birlikte inceleyerek ve üzerinde konuşunuz.

Öz bakım becerileri ve motor gelişim ile ilgili; çocuğunuz için jimnastik, dans, toplu oynama, hamur yoğurma, hamura şekil verme ve bunlara benzer etkinlikler planlayabilirsiniz. Temizlik, giyinme ve tuvalet ihtiyacını tek başına giderebilmesi için fermuar açma, düğme kapama, el yıkama gibi egzersizler yaparak rehberlik edebilirsiniz. Örneğin, kıyafet ve ayakkabılarını yardımsız giyemiyorsa, giymeyi öğrenmesi için sabırla bekleyiniz. Eğer okul başladığında hâlâ öğrenememişse, öğreninceye kadar okulda sorun yaşamaması için okula bağımsız ayakkabılar ile gönderiniz. Okula başlamadan önce, uyku saatlerini aşamalı olarak düzenleyebilirsiniz.

Bilişsel gelişimi desteklemek için, resimli kartlarla hafıza oyunları oynayabilir; okuduğunuz bir öyküyü yarıda bırakarak çocuğunuzdan tamamlamasını isteyebilirsiniz. Basit bir görseli kâğıda aktarmasına yardımcı olabilir; nesnelere basit toplama, çıkarma, eşleştirme, karşılaştırma ve gruplama işlemleri yapabilirsiniz.

Dil gelişimini desteklemek için; çocuğunuzla günlük yaşam deneyimleri hakkında sohbet edebilir, her gün en az bir iki sayfa öykü okuyabilir, bununla ilgili sorular sorabilir ve sorduğu soruları yanıtlayabilirsiniz. Çevrede gördüğü sembol ve yazılarla ilgili sohbet ederek yazı farkındalığı geliştirmesine yardımcı olabilirsiniz.

Çocuğunuzun sosyal-duygusal gelişimini desteklemek için, onunla duyguları hakkında konuşabilir, kendi duygularını anlatması için fırsatlar sunabilirsiniz. Okul yaşantısı ile ilgili olumlu yorum ve deneyimlerinizi onunla paylaşmanız okul hakkında olumlu bir tutum geliştirmesine yardımcı olacaktır. Okullar açılmadan önce çocuğunuzun okula götürmek, mümkünse öğretmeni ile tanışmasını sağlamak da çocuğunuzun sosyal-duygusal açıdan okula hazır başlamasını kolaylaştıracaktır.

**Daha fazla etkinlik örneği için
lütfen etkinlik kitabımıza göz
atınız!**

Çocuğun Okula Alışma Sürecini Güçleştiren Durumlar

Çocuğunuz yeni bir başlangıç yaparken, sizlerin davranış ve tutumları da çocuğunuzun okul yaşantısı üzerinde belirleyici olacaktır. Bu dönemde ailelerin sıklıkla yaptığı ve çocuğun okula alışma sürecini olumsuz şekilde etkileyebilen bazı örnek durumlar aşağıda verilmiştir. Sizlerin bu davranışlardan kaçınmanız çocuğunuzun okula geçiş sürecinde önem taşımaktadır.

Velinin çocuk ile birlikte sınıfa girmesi,

Çocuğun ayrılmakta zorlandığı bir yetişkin tarafından okula getirilmesi,

Okulda vedalaşma sürecinin çok uzun veya çok kısa tutulması,

Çocuğu okula bırakan aile üyesinin çocuktan bir türlü ayrılmak istememesi,

Çocuğun öğretmen ve okul ile korkutulması,

İlkokulun okul öncesi eğitim kurumu ile kıyaslanması ve farkların çocuğa olumsuz bir şekilde aktarılması,

Velinin çocuğa okulda "Sıkıldın mı? Korktun mu?" gibi olumsuz ifadeler kullanarak sorular sorması,

Velinin okul ve öğretmenle ilgili olumsuz duygu ve düşüncelerini çocuğun yanında dile getirmesi,

Ev ve okul ortamının kıyaslanması,

Çocuğun okula alışması ile ilgili kaygıların aile tarafından çok fazla dile getirilmesi,

Aile bireylerinin çocuk okuldayken geçirecekleri zamanla ilgili planları çocuğun yanında yapması,

Aile bireylerinin çocuğun okula gitmesi ile ilgili tutarsız davranması (örneğin; çocuk okula gitmek istemediğinde bazen gitmesi için zorlaması bazen evde kalmasına izin vermesi).

Okula Uyum Sürecinde Aşağıdaki İfadeleri Kullanmaktan Kaçınınız!

Eğer ağlarsan giderim.

Okula gitmek zorundasın, gitmezsen okumayı öğrenemezsin.

Ağlayacak ne var, bak kimse senin gibi ağlamıyor.

Sen artık büyüdün, bebekler ağlar.

Hiç arkadaşların ağlıyor mu? Çok ayıp arkadaşların seni görmesin.

Sen çok akıllı bir çocuksun, neden ağlıyorsun?

Ağlarsan akşama gelip seni almam.

Ağlamadan sınıfına gidersen istediğin bir şeyi sana alacağım.

Öğretmenini sevmedin mi neden okula gitmek istemiyorsun?

Böyle davranırsan bu okulda kimse seni sevmez.

Bugün sınıfında kal; söz yarın seni okula getirmeyeceğim.

Arkadaşlarınla anlaşamadın mı, seni dışladılar mı?

Galiba sen okula alışamayacaksın.

Acaba bugün başlamasa mı?

Okula Uyum Sürecinde Yaşanan Sorunlarla Nasıl Başa Çıkabilirim?

Okula başlama; hem çocuklar hem de aileleri için heyecanlı bir süreçtir. Bu bölümde, okula başlayacak olan çocukların ve ailelerinin yaşayabileceği bazı problem durumlarına ve bu durumlarda ailelerin neler yapabileceğine dair basit ve uygulanabilir önerilere yer verilecektir.

Her çocuk aynı istek ve heyecanla okula başlamaz. Bunun altında yatan nedenler çocuktan çocuğa farklılık gösterir. Çocuğunuzun bireysel özelliklerinin farkına vararak, sorunun nedenlerini anlamaya çalışmanız, problemin ortadan kaldırılması için size yol gösterecektir.

1. Çocuğum Okula Gitmek İstemiyor!

Okula yeni başlayacak olan çocuklar kuvvetli bir endişe sebebiyle okula gitmekte isteksiz görünebilir ya da okula gitmeyi reddedebilir. Okul korkusu yaşayan çocuklar okula isteksizliklerini tipik bir şekilde çeşitli bedensel şikâyetlerle ifade eder ve evde kalmak için ailelerini ikna etmeye çalışırlar. Sabahları daha sık görülen karın ve baş ağrıları, mide bulantıları gibi şikâyetler; okula gitmemelerine karar verildiğinde, azalma gösterir ya da ortadan kaybolur. Üstüne gidildikçe ağlarlar ve gerginlikleri artar. **Çocuğun okula gitmek istememesinin temelinde; veliden ayrılma endişesi, annenin çocuktan ayrılmakta zorlanması, okul tuvaletlerine kullanmaya yönelik kaygılar, arkadaş edinmeye yönelik yaşayabileceği zorluklar, okul veya öğretmen ile korkutulma gibi durumlar yer alabilmektedir.**

Tüm çocuklar okula gitmek için cesaretlendirilmeleri gereken bir dönemden geçerler. Okuldan uzak kalmanın getireceği sorunlar nedeniyle bu tür durumların olabildiğince çabuk çözüme kavuşturulup çocuğın okula alışması sağlanmalıdır. İlk başlarda yaşanabilecek bu sorunların doğal olduğu unutulmamalı ve çocukların okula gitmek istememe ile ilgili bahaneler uydurması yadırganmamalıdır. Bu sorunun bir kaynağı çocuğunuzun sizden ayrılmak istememesi olabilir, birden bire günün büyük bir bölümünde evden ayrı kalmanın getirdiği endişe çocukta ayrılık kaygısını tetikleyebilir. Bu süreçte çocuğa karşı anlayışlı ve destekleyici olunması gereklidir. Sabırlı olun ve asla sinirlenmeyin. Ona okulun amacını anlatın, gözyaşları ile alay etmeyin. Vedalaşmalarınızı çabuk ve kısa süreli tutun. Ona gün içinde

neler yapacağınızı açıklayın. Ona okul rutinlerini anlatın ve onu almaya geleceğiniz konusunda size güven duymasını sağlayın. Sakinleşmesi ve dinlenmesi için çocuğu evde tutmak gerilimini azaltmaz, aksine artırır. Evde kalış uzadıkça okula dönüş o ölçüde güçleşir. Bu gibi durumlarda, çocuğın okula götürülmesi ancak okulda korkuya yol açan sebeplerin belirlenip konuşulması gerekmektedir. Daha soğukkanlı ve tutarlı davranan velinin çocuğu okula götürmesi önemlidir. Okula gitmeyi, evde kalmaya göre daha kolay ve eğlenceli hâle getirecek etkinlikler ailelerin işini kolaylaştıracaktır. "Çocuğunuzun okula gitmek istememesi gibi bir sorunla karşılaştığınızda mutlaka çocuğunuzun öğretmeni ile iş birliği içerisinde hareket edin.

2. Eyvah! Çocuğum Okuyamıyor!

Okuma yazma edinimi pek çok farklı becerinin koordinasyonu sonucu oluşur. Çocuğunuz gerekli psikomotor, bilişsel ve duygusal olgunluğa eriştikten sonra okuma yazma edinimi doğal bir süreç içerisinde gerçekleşecektir.

Velilerin çocuktan beklentilerinin yüksek olması ve ailelerin bazı becerileri çocukların biran önce öğrenmelerini istemeleri ilkokula başlayan çocukların ailelerinde görülen en önemli özelliklerdir. Özellikle ilkokula yeni başlayan çocuklarda okuma yazmaya geçiş aşamasında bu problemle karşı karşıya kalılabilmektedir. Veliler çocuğun hazır bulunuşluk düzeyi, bireysel özellikleri, becerileri ve gelişimsel durumunu göz önünde bulundurmaksızın bir an önce okuma yazmaya geçmesini beklemektedir. Aceleci davranan veliler, çocuklarının eğitim sürecinde hem çocuklar açısından hem de öğretmen açısından sorunlara neden olabilmektedir. Bu noktada, veli olarak sizler çocuğunuzun okumaya yazmaya biran önce geçmesi için endişelenmemeli ve çocuğunuzun farklı bir birey olduğunu unutmamalısınız. Bu süre zarfında, çocuğunuzun başka çocuklarla kıyaslamayın. Ona kendisinde bir problem olduğunu hissettirecek yaklaşımlardan kaçının ve baskı yaparak endişesini artırmayın. Bu süreçte, farklı etkinliklerle çocuğunuzun bu beceriyi edinmesine destek olun.

3. Benim Çocuğum Neden Diğeri Gibi Değil?

Çocuğunuzu asla diğeri çocuklarla kıyaslamayın ve onun da diğeriinden farklı ve güçlü yönlerini vurgulayın.

Kıyaslama yapmak; ailelerin beklentilerini gösteren ve aileler tarafından çocuğın başarısını arttıracak bir yöntem olarak kullanılmaktadır. Veliler genellikle "Komşunun çocuğ okumaya geçti, benim çocuğum neden geçemedi?", "Arkadaşların senden güzel yazıyor?" vb. ifadelerle kendi çocuklarının yetersizliklerini bir şekilde dile getirirler. Veliler çocuklarını bu şekilde motive edebileceklerini düşünmektedirler. Ancak, çocuk üzerinde baskı oluşturan

bu tür ifadelerin aslında kaygı yaratıcı ve başarıya engel olduğı unutulmamalıdır. Yaşlılarıyla etkileşimde bulunduğı ortamlarda çocuğunuzun diğeriinden farklı ve güçlü yanlarını daha iyi gözlemleme fırsatı elde edebilirsiniz. Ayrıca, çocuğunuzun zayıf olduğunu düşündüğünüz yönlerini evde basit görev ve sorumluluklar vererek güçlendirip, geliştirmesine yardımcı olabilirsiniz.

4. Çocuğumdan Neler Bekliyorum?

Sağlıklı bir okul-aile ilişkisi de ailelerin beklentilerini doğru bir şekilde belirlemelerine yardımcı olacaktır.

Çocuğu hakkında yeterince bilgiye sahip olmayan ve çocuğunu tanımayan velilerin çocuklarından ve okuldan beklentileri gerçek dışı olabilmektedir. Bu noktada veliye çok önemli sorumluluklar düşmektedir. Öncelikle aile çocuğu bütün yönleriyle tanımalı, farklı ortamlarda gözlemlemeli ve bireysel özelliklerinin farkında olmalıdır. Bunun yanında ailenin çocuğun ilgisi ve kapasitesinin farkında olması, neler yapabileceğini kestirerek çocuğa bu noktada iyi bir rehber olması ve çocuğun okul ortamından verimli bir şekilde nasıl yararlanabileceğini çok iyi bilmesi gerekir. Velinin yüksek beklentisi çocuğun cesaretini kırar. Veliyi hayal kırıklığına uğratma endişesi ise çocukta başarısızlık kaygısına neden olabilmektedir. Bu noktada, çocuğunuzu iyi tanıyarak beklentilerinizi gerçekçi düzeyde tutmanız, çocuğunuzun sağlıklı sosyal-duygusal gelişimi açısından büyük önem taşımaktadır.

5. Okulla Nasıl İletişim Kuracağım?

Öğretmen ve idareciler, sizleri çocuğunuz ile ilgili problem teşkil eden durumları görüşmek için okula çağırdıklarında, onlarla iş birliği içerisinde hareket etmeniz, çocuğunuzun da okul ve ev arasındaki devamlılığı algılamasını kolaylaştırır.

İlkokula geçiş sürecinde veli ile okul arasındaki iletişimin; süreci değerlendirme, duygu, düşünce ve bilgilerin paylaşılması, çocuğun gelişimini takip etme, var olan sorunları belirleme ve uygun çözümler üretme gibi uygulamaların çocuğun başarısı üzerinde oldukça etkili olduğu bilinmektedir. Öğretmenlerin velilere bu anlamda uygun şekilde rehberlik etmeleri öğretim sürecinin verimini arttırdığı gibi

çocukları da olumlu yönde etkiler. Velilerin eğitim sürecine etkin katılımını etkileyen bazı nedenler bulunmaktadır. Bazı velilerin geçmişte yaşamış oldukları olumsuz okul tecrübeleri, onların okula karşı olumlu bir tutum geliştirmelerini engellemektedir. Sizler de olası bir problem durumunda okulun veli görüşme saatini de göz önünde bulundurarak ilgili okul personeliyle iletişime geçebilirsiniz.

Peki, Ben Çocuğuma Nasıl Destek Olacağım?

Çocuğunuzu olduğu gibi, bir birey olarak görmeniz onun sağlıklı gelişimi için büyük önem taşımaktadır.

Çocuğunuz için yapabileceğiniz en önemli şey onu iyi tanıyarak, güçlü ve zayıf yönlerini bilerek beklentilerinizi en uygun düzeyde tutmanızdır.

Veli olarak çocukla birlikte hareket etmek, ortak karar almak ve bu kuralları birlikte uygulamak önem taşımaktadır.

Çocuğunuzun erken okuma-yazma öğrenmesinden çok, bunu istemesi ve öğrenmeye karşı olumlu bir tutum geliştirmesi önemlidir. Bu nedenle çocuğunuz okuma-yazmayı öğrenme aşamasına gelene dek sabırlı olmanız, büyük önem taşımaktadır.

Çocuğunuza yapabileceğiniz en büyük yardım, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda onu yönlendirmek ve ihtiyaç duyduğu desteği ona sağlamak, sorununu çözmede yardımcı olmaktır.

Her çocuğın öğrenme yöntemleri farklıdır. Kapasitesine ve bireysel özelliklerine en uygun öğrenme yöntemini seçmesi konusunda ona destek olunuz.

Çocuğunuza uyku saati, beslenme alışkanlıkları, giyinme ve tuvalet ihtiyacı ile ilgili günlük rutinlerini okul hayatını kolaylaştıracak şekilde sürdürebilmesi için destek olunuz.

Çocuğunuza okul yaşantısıyla ilgili sorular sorunuz ve bu yolla onun okulla ilgili düşüncelerini söylemesi için teşvik ediniz. Çocuğunuzun okuldaki sorumlulukları hakkında onunla sohbet ediniz.

Okulda iyi vakit geçireceği ve yeni şeyler öğreneceği konusunda onu motive ediniz. Gülümseyen bir yüz ifadesiyle onu uğurlayınız.

Çocuğunuzla öğrenme deneyimleri hakkında sohbet ediniz. Okulda neler öğrendiğini sorarak bunları günlük yaşantısıyla ilişkilendirmeye çalışınız.

Okuldaki diğer velilerle tanışıp onların da deneyimlerinden yararlanarak çocukların okula uyum sürecinde iş birliği yapınız.

Çocuğunuzun okula uyum sağlama yönündeki çabalarını takdir edip destek olunuz.

Kaynaklar

Eddowes, E.A. & Ralph, K.S. (1998). Interactions for Development and Learning Birth Through Eight Years. New Jersey: Prentice-Hall.

Erdođan, T. (2013). İlkokula Hazırlık ve İlkokul Programları. Ankara: Eđiten Kitap.

Günayer Őenel, H. (2009). Eyvah Çocuğum Okula Başlıyor. İstanbul: Özgür Yayınları.

MEB (2013). Okul Öncesi Eğitimi Programı. Ankara.

Saygılı, S. (2006). Çocuklarda Davranış Bozuklukları. İstanbul: Elit Yayınları.

Yavuzer, H. (2014). Okul Çağı Çocuğu. (17. Basım). Ankara: Remzi Kitabevi.

